

MILLAL LÕPETAVAD LINNUD LAULMISE?

Rein M i k k
Pokardi, Tõrva, Valgamaa

Juulikuu keskel lõpetavad paljud linnud pesitsemise ja laulmise. Mõödub veel kuu ja linnuriigis saabub päris vaikus. Millal lõpetavad linnud laulmise Tõrva ümbruses?

Järgnev tabel võtab kokku viimased (usutavad) laulu kuulmise kuupäevad 41 Tõrva ümbruse linnuliigil viimase kümmekonna aasta vaatluste põhjal. Lisaks laululindudele on esitatud andmed ka mõnede häälekalt territooriumi kuulutavate mittevärvuliste kohta. Vaatlusi tehti pidevalt - näiteks juulis 2-3 korda nädalas.

Augustis olen kuulnud üheksa liigi laulu. Suhteliselt varem lõpetasid linnud laulmise aastatel 1993 ja 1994, hiljem aga 1992, 1997 ja 1998.

Tabel 1. Lindude viimased laulmiskuupäevad Tõrva ümbruses.

Table 1. The latest singing records of the birds near Tõrva.

Liik <i>Species</i>		<i>Kuupäev / Date</i>			N
		<i>varaseim earliest</i>	<i>hiliseim latest</i>	<i>mediaan median</i>	
Põldvutt	COTCOT	27.06.89	16.08.98	08.07	3
Täpikhuik	PORPOR	27.06.91	10.07.94	02.07	5
Rukkirääk	CRECRE	17.07.94	27.07.97	24.07	7
Tikutaja	GALGAL	22.06.94	02.07.93	28.06	5
Kaelustuvi	COLPAL	17.07.96	23.08.97	30.07	6
Turteltuvi	STRTUR	02.07.91	16.07.92	10.07	6
Kägu	CUCCAN	01.07.89	17.07.98	08.07	7
Põldlõoke	ALAARV	07.07.94	16.07.92	09.07	7
Metskiur	ANTTRI	01.07.89	14.07.97	09.07	9
Käblik	TROTRO	01.08.97	14.08.90	04.08	6
Võsaraat	PRUMOD	12.07.97	16.07.92	14.07	3
Punarind	ERIRUB	07.07.94	14.07.98	09.07	7
Ööbik	LUSLUS	04.07.94	11.07.88	06.07	6
Lepalind	PHOPHO	30.06.94	08.07.92	06.07	3
Kadakatäks	SAXRUB	07.07.94	14.07.91	10.07	8
Musträstas	TURMER	07.07.94	25.07.98	13.07	8
Laurüstas	TURPHI	06.07.91	15.07.98	11.07	7
Vainurästas	TURILI	01.07.89	12.07.92	09.07	6
Võsa-ritsiklind	LOCNAE	10.07.94	03.08.98	21.07	6
Jõgi-ritsiklind	LOCFLU	02.07.95	29.07.98	14.07	5
Kõrkja-roolind	ACRSCH	09.07.96	03.08.95	14.07	6

jätkub / to be continued

Soo-roolind	ACRRIS	07.07.98	21.07.97	12.07	7
Rästas-roolind	ACRARU	02.07.93	22.07.90	07.07	6
Käosulane	HIPICT	02.07.91	22.07.96	08.07	7
Väike-pöösaliind	SYLCUR	23.06.87	13.07.90	09.07	3
Pruunselg-pöösaliind	SYLCOM	02.07.93	20.07.97	12.07	9
Aed-pöösaliind	SYLBOR	13.07.95	12.08.98	27.07	7
Mustpea-pöösaliind	SYLATR	07.07.94	27.07.97	19.07	10
Mets-lehelind	PHYSIB	29.06.93	12.07.92	06.07	9
Väike-lehelind	PHYCOL	07.07.94	27.07.96	20.07	9
Salu-lehelind	PHYLUS	07.07.94	16.07.91	10.07	8
Pöialpoiss	REGREG	29.06.93	22.07.98	01.07	5
Must-kärbsenäpp	FICHYP	21.06.90	09.07.96	30.06	5
Peoleo	ORIORI	27.07.96	17.08.95	03.08	8
Metsvint	FRICOE	03.07.90	17.07.98	10.07	8
Rohevint	CARCHL	24.06.93	06.07.90	30.06	3
Ohakaliind	CARCAR	03.07.90	08.08.97	15.07	4
Kanepiliind	CARCAN	02.07.95	19.07.98	11.07	4
Karmiinleevike	CARERY	02.07.93	25.07.97	10.07	10
Talvike	EMBCIT	20.07.92	01.08.97	25.07	6
Rootsiitsitaja	EMBSCH	02.07.93	22.07.98	10.07	5

When do birds stop singing?

Based on systematic observations during more than ten years near Tõrva (Valga county) the author presents data on annual last dates when singing or territorial calls were heard (Table 1).

LÜHITEATED * NOTES

Punajalg-tildril viis muna (*A clutch with five eggs in the Redshank*)

29. mail 1998 leidsime Jaanus Auaga Saaremaal Kübassaare poolsaarel punajalg-tildri pesa, milles lisaks neljale nõrgalt haatud munale oli ka üks värske muna. Hautud munade mõõtmed olid 44,0x31,6; 45,8x32,0; 44,5x31,7 ja 46,6x31,7 mm; värske muna osutus pisut suuremaks - 47,0x32,0 mm.

Kurvitsaliste maksimaalseks kurnasuuruseks on 4 muna. Suurema hulga munade leidmine pesast viitab alati liitkurnale. Antud juhul kinnitab seda ka munade haudestaadiumi erinevus. Viiemunaline kurn on Eestis registreeritud ka meriskil - 22. mail 1955 leidis Jüri Keskaik niisuguse kurna Pärnumaal Valgeranna maaninalt (Keskaik, J. 1959: Huvitavamaid tähelepanekuid Pärnu ümbruse linnustikust. - LUSAR 52: 199-206.). Kahjuks jäi siis selgusetuks, kas ka munade mõõtmed ja/või haudestaadium erinesid.

Jaanus Elts